

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler, innvalgstelefon
Monica Lunde, 62 55 10 71

Høring NOU 2022: 5 myndighetenes håndtering av koronapandemien del 2

Statsforvalteren i Innlandet ønsker å knytte noen kommentarer til NOU nr. 2 fra koronakommisjonen.

Statsforvalteren i Innlandet mener at situasjonen ved de åpne grensepasseringene kan beskrives enda bedre. NOUen ser ut til å mangle en beskrivelse av tiltak som kan sikre at planlagte grensepasseringer er rustet til å ivareta hendelser Norge kan stå ovenfor i fremtiden. Pandemi, migrasjon, sikkerhetspolitiske hendelser og -konflikter er alle mulige scenarioer som vil kunne kreve tiltak ved våre grenseoverganger.

Statsforvalteren mener at det bør utarbeides en beredskapsplan for riksgrensen som sikrer at forhåndsutvalgte grenseoverganger har tilstrekkelig areal, nødvendige fasiliteter og infrastruktur tilgjengelig for å kunne være operativ på kort tid. Med infrastruktur mener vi strøm, bredbånd og mobildekning. Vaktmannskaper må ha tilgang til varme oppholdsrom og toaletter.

Beredskapsplanen bør inneholde forberedte planer for ulike typer grensekontroll og fasiliteter for det. Det bør vurderes hvorvidt areal ved grenseovergangene bør være statlig eid. I Innlandet og I Oslo og Viken er det private grunneiere av tomter som har blitt brukt til teststasjoner, venteeareal m.m. Områdenes beliggenhet på grenseovergangen gjør det ideelt for bruk ved hendelser som berører riksgrensen. Det er en bekymring at dagens grunneiere kan selge disse tomtene til andre aktører slik at de ikke kan brukes ved fremtidige hendelser.

Statsforvalteren mener også at beredskapsplanen må ha beskrivelse av hvilken aktivitet som skal prioriteres på grenseovergangen ettersom det også er andre aktører som til daglig benytter kontrollstasjonene, som tolletaten, Statens vegvesen med flere. Kommunene beskriver at området pr i dag ikke har kapasitet til slike ekstraordinære tiltak.

Bakgrunn

I Innlandet er det minst 38 kjørbare grenseoverganger til Sverige. Når grensen under pandemien delvis stengte ved at antall grenseoverganger ble redusert til kun tre åpne grensepasseringer med teststasjoner var det ulike utfordringer som dukket opp. I Innlandet var det de åpne grenseovergangene ved Støa i Trysil, Magnormoen i Eidskog og Riksåsen i Kongsvinger.

Magnormoen i Eidskog kommune var den eneste grenseovergangen i Innlandet som var døgnåpen under store deler av pandemien. Statens vegvesen avga deler av sitt kontrollområde, og tolletaten avga deler av sine arealer til teststasjonen i flere omganger. Plassmangelen, og at det oppstod trafikkfarlige situasjoner for personell på testsenteret, medførte etter hvert at teststasjonen ble flyttet til nye arealer i nærheten som ble leid av private grunneier og opparbeidet. Eidskog kommune mener at aktuelle statlige myndigheter må vurdere muligheten for å sikre seg området for fremtidige hendelser som påvirker grensetrafikken. Statsforvalteren har vært i dialogmøter med både Statens vegvesen og tolletaten for å høre om de ønsker å kjøpe arealene som ble brukt under pandemien. Statens vegvesen er i prosess for å se om det er mulig, men det er ikke avklart enda. Et tydelig signal fra nasjonale myndigheter på hva som kreves vil gjøre prosessen lettere.

Ved teststasjonen ved Støa i Trysil manglet det både strøm og bredbånd ved grenseovergangen. Mobildekningen var også veldig dårlig. Dette medførte at teststasjonen ble satt opp flere km inn i Norge. Kommunens teststasjon var derfor ikke fysisk samlokalisert med Politiet og Heimevernet på grensen. Personell fra politi og Heimevernet måtte derfor bruke unødvendig mye ressurser på å følge biler til teststasjonen. Etter flere måneders drift ble ett areal på grenseovergangen leid fra privat grunneier og teststasjonen ble flyttet. Arealet ble opparbeidet og man fikk på plass strøm og bredbånd m.m.

Beskrivelse fra Halden kommune i Oslo og Viken fylke:

Halden kommune har under store deler av pandemiens varighet hatt ansvaret for koronatesting av reisende inn til Norge over Svinesund. Oppdraget ble mottatt fra Helsedirektoratet i august 2020, og det ble utover høsten bygd opp et testsenter på Svinesund tollsted. I utgangspunktet er det ikke ledige arealer på tollstedet, men etter dialog med Tollvesenet og Statens vegvesen ble det frigjort en liten parkeringsplass fra samt en del av Statens vegvesens kontrollområde. Det ble raskt klart at kapasiteten i dette oppsettet var langt under det nødvendige behovet. I tillegg medførte den nødvendige omleggingen av trafikkflyten på tollstedet store utfordringer for de statlige aktørene som har sitt daglige virke på tollstedet.

Halden kommune påpekte tidlig i prosessen at det ledige næringsområdet øst for tollstedet måtte vurderes som ny lokasjon for testsenteret, dersom det skulle være mulig å bygge opp den kapasiteten som var forventet. I slutten av november 2020 besluttet Helsedirektoratet å gi Halden kommune tillatelse til å leie området der testsenteret befinner seg i dag, og byggingen ble startet. Oppstart for det nye testsenteret var 23. desember 2020. I ettertid ble testsenteret utvidet 2 ganger og i dag disponerer vi om lag 30 mål av området. Tomten som benyttes til testsenteret eies av en privat grunneier. Områdets beliggenhet gjør det, etter vår mening, ideelt for bruk ved hendelser som berører riksgrensen på Svinesund. Halden kommune mener derfor at aktuelle statlige myndigheter må vurdere muligheten for å sikre seg området for fremtidige hendelser som på virker grensetrafikken.

Andre aktører;

Uttalelsen støttes av Statsforvalteren i Oslo og Viken. Halden kommune og Eidskog kommune har beskrevet disse problemstillingene. Det samme har Politiet og Heimevernet i sin dialog med Statsforvalteren.

Med hilsen

Asbjørn Lund
Asbjørn Lund (e.f.)
fylkesberedskapssjef/fylkesberedskapssjef

Gro Taraldsen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent